

9. SINIF..... LİSESİ EĞİTİM ÖĞRETİM YILI COĞRAFYA DERSİ
1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

Adı Soyadı: Sınıfı / No: /
.....

Yazilidayim.net

Aşağıda verilen açık uçlu soruları cevaplayınız.

Soru 1: Coğrafyanın temel ilkelerinden olan **nedensellik (sebe-sonuç)** ve **dağılışı** ilkelerini birer örnek cümle ile açıklayınız.

- **Nedensellik:**
- **Dağılışı:**

Soru 2: Doğayı oluşturan dört temel unsur (muhteşem dörtlü) birbiriyle sürekli etkileşim hâlinindedir. Litosfer (taş küre) ve hidrosfer (su küre) arasındaki etkileşime günlük hayattan bir örnek veriniz.

Soru 3: Orta Çağ İslam dünyasının en önemli coğrafyacılarından biridir. "El-Kanun el-Mesudi" adlı eserinde Dünya'nın büyüklüğü ve yarıçapı hakkında Eratosthenes'ten daha hassas hesaplamalar yapmıştır. Bu bilim insanı kimdir?

Soru 4: Bir çizimin harita sayılabilmesi için gerekli olan üç temel unsurdan ikisi **ölçek** ve **kuşbakışı görünüşdür**. Üçüncü ve son unsuru yazarak neden gerekli olduğunu kısaca açıklayınız.

Soru 5: 1/50.000 ölçekli bir harita ile 1/2.000.000 ölçekli bir haritayı **gösterilen alanın genişliği** ve **ayrıntı (detay) gösterme gücü** bakımından karşılaştırınız.

Özellik	1/50.000 Ölçekli Harita	1/2.000.000 Ölçekli Harita
---------	-------------------------	----------------------------

Gösterilen Alan		
-----------------	--	--

Ayrıntı		
---------	--	--

Soru 6: Gerçekte 120 km olan Ankara-Kırıkkale arası mesafe, bir haritada 6 cm ile gösterilmiştir. Bu haritanın ölçeği nedir? (İşlemleri gösteriniz.)

Soru 7: Haritalarda yeryüzü şekillerini göstermek için kullanılan yöntemlerden biri de **izohips (eş yükselti eğrisi)** yöntemidir. İzohipslerin sıklaştığı bir alan, yer şekilleri hakkında bize hangi bilgiyi verir?

Soru 8: Dünya'nın şeklinin **Geoit** olmasının sonuçlarından iki tanesini yazınız.

1.

2.

Soru 9: Haritalarda coğrafi verileri göstermek için kullanılan yöntemlerden biri de **noktalama yöntemi**dir. Hangi tür verilerin dağılışını göstermek için bu yöntemin kullanılması daha uygundur? Bir örnek veriniz.

- **Kullanım Alanı:**
- **Örnek:**

Soru 10: Paralel ve meridyenlerin özelliklerinden ikişer tanesini yazarak aralarındaki temel bir farkı belirtiniz.

Paraleller Meridyenler

1. 1.

2. 2.

Temel Fark:

Cevaplar

9. SINIF COĞRAFYA DERSİ 1. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI (CEVAP ANAHTARI)

Adı Soyadı: Sınıfı / No: /
.....

Aşağıda verilen açık uçlu soruları cevaplayınız.

Soru 1: Coğrafyanın temel ilkelerinden olan nedensellik (sebeup-sonuç) ve dağılış ilkelerini birer örnek cümle ile açıklayınız.

- **Nedensellik:** Bir coğrafi olayın nedenini açıklar. Örnek: Yüksek basınç alanlarında alçalıcı hava hareketleri görüldüğü için yağış oluşumu engellenir.
- **Dağılış:** Bir coğrafi olayın yeryüzünde bulunduğu yeri belirtir. Örnek: Türkiye'de buğday tarımı en fazla İç Anadolu Bölgesi'nde yapılır.

Soru 2: Doğayı oluşturan dört temel unsur (muhteşem dörtlü) birbiriyle sürekli etkileşim hâlinindedir. Litosfer (taş küre) ve hidrosfer (su küre) arasındaki etkileşime günlük hayattan bir örnek veriniz.

Akarsuların (hidrosfer) yataklarını aşındırarak vadileri (litosfer) oluşturmaları veya dalgaların (hidrosfer) kıyıları aşındırarak falezleri (litosfer) meydana getirmesi bu etkileşime örnektir.

Soru 3: Orta Çağ İslam dünyasının en önemli coğrafyacılardan biridir. "El-Kanun el-Mesudi" adlı eserinde Dünya'nın büyüklüğü ve yarıçapı hakkında Eratosthenes'ten daha hassas hesaplamalar yapmıştır. Bu bilim insanı kimdir?

Bu bilim insanı **Biruni**'dir.

Soru 4: Bir çizimin harita sayılabilmesi için gerekli olan üç temel unsurdan ikisi ölçek ve kuşbakışı görünüşdür. Üçüncü ve son unsuru yazarak neden gerekli olduğunu kısaca açıklayınız.

Üçüncü unsur **düzleme aktarmadır**. Dünya'nın küresel şekli, düz bir kâğıda hatasız olarak aktarılamaz. Bu nedenle Dünya'nın şeklinden kaynaklanan bozulmaları en aza indirmek için harita projeksiyonları denilen matematiksel yöntemlerle düzleme aktarma işlemi yapılır.

Soru 5: 1/50.000 ölçekli bir harita ile 1/2.000.000 ölçekli bir haritayı gösterilen alanın genişliği ve ayrıntı (detay) gösterme gücü bakımından karşılaştırınız.

Özellik	1/50.000 Ölçekli Harita	1/2.000.000 Ölçekli Harita
Gösterilen Alan	Dar bir alanı gösterir.	Geniş bir alanı gösterir.
Ayrıntı	Ayrıntıyı gösterme gücü fazladır.	Ayrıntıyı gösterme gücü azdır.

Soru 6: Gerçekte 120 km olan Ankara-Kırıkkale arası mesafe, bir haritada 6 cm ile gösterilmiştir. Bu haritanın ölçeği nedir? (İşlemleri gösteriniz.)

1. Birimler eşitlenir: 120 km = 12.000.000 cm
2. Formül uygulanır: Ölçek = Harita Uzunluğu / Gerçek Uzunluk
3. İşlem yapılır: Ölçek = 6 cm / 12.000.000 cm
4. Sonuç: Ölçek = 1 / 2.000.000

Soru 7: Haritalarda yeryüzü şekillerini göstermek için kullanılan yöntemlerden biri de izohips (eş yükselti eğrisi) yöntemidir. İzohipslerin sıklaştığı bir alan, yer şekilleri hakkında bize hangi bilgiyi verir?

İzohipslerin sıklaştığı alanlar, arazinin **eğiminin fazla (dik)** olduğunu gösterir.

Soru 8: Dünya'nın şeklinin Geoit olmasının sonuçlarından iki tanesini yazınız.

1. Yer çekimi Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe artar.
2. Ekvator'un çevre uzunluğu, tam bir meridyen dairesinin çevre uzunluğundan daha fazladır.

Soru 9: Haritalarda coğrafi verileri göstermek için kullanılan yöntemlerden biri de noktalama yöntemidir. Hangi tür verilerin dağılışını göstermek için bu yöntemin kullanılması daha uygundur? Bir örnek veriniz.

- **Kullanım Alanı:** Nüfus, yerleşim, okul, sanayi tesisi gibi verilerin bir alandaki dağılışını ve yoğunluğunu göstermek için kullanılır.
- **Örnek:** Bir ülkedeki şehirlerin dağılışını gösteren harita.

Soru 10: Paralel ve meridyenlerin özelliklerinden ikişer tanesini yazarak aralarındaki temel bir farkı belirtiniz.

Paraleller

Meridyenler

1. Bařlangıç paraleli
Ekvator'dur.

1. Bařlangıç meridyeni
Greenwich'tir.

2. Boyları kutuplara doğru
kısılır.

2. Bütün meridyenlerin boyları
eřittir.

Temel Fark: Paralellerin boyları birbirinden farklıken (kutuplara doğru kısılır), meridyenlerin boyları birbirine eşittir.